

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (шести състав)

13 септември 2018 година *

„Обща външна политика и политика на сигурност — Ограничителни мерки, приети с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна — Вписване и впоследствие оставяне на наименованието на жалбоподателя в списъка на образуванията, за които се прилагат ограничителни мерки — Задължение за мотивиране — Правно основание — Споразумение за партньорство и сътрудничество между Европейския съюз и Русия — Право на собственост — Право да се упражнява стопанска дейност — Пропорционалност“

По дела T-735/14 и T-799/14

Gazprom Neft PAO, предходно наименование Gazprom Neft OAO, установено в Санкт Петербург (Русия), за което се явяват L. Van den Hende, J. Charles, avocats, и S. Cogman, solicitor,

жалбоподател,

срещу

Съвет на Европейския съюз, за който се явяват M. Bishop и S. Voelaert, в качеството на представители,

ответник,

подпомаган от

Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, за което се явяват първоначално C. Brodie и S. Simmons, впоследствие C. Brodie и V. Kaye, впоследствие C. Brodie, C. Crane и S. Brandon, и накрая C. Brodie, R. Fadoju и M. Brandon, в качеството на представители, подпомагани от G. Facenna, QC, и C. Banner, barrister,

и от

Европейска комисия, за която се явяват L. Navas, T. Scharf и D. Gauci, в качеството на представители,

встъпили страни,

с предмет искане по член 263 ДФЕС, първо, за отмяна на член 1, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4, членове 4 и 4а, член 7, параграф 1, буква а) от Решение 2014/512/ОВППС на Съвета от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 2014 г., стр. 13), изменено с Решение 2014/659/ОВППС на Съвета от 8 септември 2014 г. (ОВ L 271, 2014 г., стр. 54) и Решение 2014/872/ОВППС на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, 2014 г., стр. 58), като и на

* Език на производството: английски.

приложение III към него, и второ, за отмяна на членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4, член 11, параграф 1, буква а) от Регламент на Съвета (ЕС) № 833/2014 от 31 юли 2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 2014 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) № 960/2014 на Съвета от 8 септември 2014 г. (ОВ L 271, 2014 г., стр. 3) и Регламент (ЕС) № 1290/2014 на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, 2014 г., стр. 20), както и на приложение VI към него,

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав),

състоящ се от: G. Berardis (докладчик), председател, D. Spielmann и Z. Csehi, съдии,

секретар: L. Grzegorzcyk, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 декември 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

Фактите в спора

- 1 Жалбоподателят, Gazprom Neft PAO, е учредено по руското право търговско дружество, специализирано в проучване и производство на нефт и газ, продажба и дистрибуция на суров нефт, както и производство и продажба на нефтени продукти. Мажоритарен акционер в капитала му е дружеството Gazprom Joint Stock Company, което пряко и непряко притежава 95,7 % от неговите акции. Руското правителство пряко и непряко притежава 50,23 % от акциите на Gazprom Joint Stock Company.
- 2 На 20 февруари 2014 г. Съветът на Европейския съюз осъжда най-категорично употребата на насилие в Украйна. Той призовава за незабавно прекратяване на насилието и за пълно зачитане на правата на човека и основните свободи в Украйна. Съветът също така обмисля въвеждането на ограничителни мерки срещу лицата, отговорни за нарушенията на правата на човека, случаите на насилие и прекомерната употреба на сила.
- 3 По време на извънредна среща, проведена на 3 март 2014 г., Съветът осъжда извършените от руските въоръжени сили актове на агресия, съставляващи явно нарушение на суверенитета и териториалната цялост на Украйна, както и разрешението, дадено от Совет Федерации Федерального Собрания Российской Федерации (Съвет на Федерацията на Федералното събрание на Руската федерация) на 1 март 2014 г., за използване на въоръжените сили на територията на Украйна. Европейският съюз призовава Руската федерация да изтегли незабавно въоръжените си сили към зоните на постоянното им разполагане в съответствие с международните си ангажименти.
- 4 На 5 март 2014 г. Съветът приема ограничителни мерки, насочени към замразяване и връщане на присвоени активи, принадлежащи на украинската държава.
- 5 На 6 март 2014 г. държавните и правителствените ръководители на Съюза одобряват заключенията на Съвета, приети на 3 март 2014 г. Те решително осъждат непровокираното нарушаване на суверенитета и териториалната цялост на Украйна от Руската федерация и я призовават да изтегли незабавно въоръжените си сили към зоните на постоянното им

разполагане в съответствие с приложимите споразумения. Държавните и правителствените ръководители на Съюза посочват, че всякакви по-нататъшни стъпки на Руската федерация за дестабилизиране на положението в Украйна ще доведат до допълнителни и мащабни последици за отношенията между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Руската федерация, от друга страна, в широк спектър от икономически области. Те призовават Руската федерация да осигури незабавен достъп за международните наблюдатели и подчертават, че разрешаването на кризата в Украйна трябва да се основава на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на страната, както и на стриктното придържане към международните стандарти.

- 6 На 16 март 2014 г. властите в две административно-териториални единици в Украйна — Парламентът на Автономна република Крим и местното правителство на град Севастопол — провеждат референдум за статута на Крим. В референдума населението на Крим е приканено да се произнесе дали желае Крим като субект да се присъедини към Руската федерация или да бъдат възстановени конституцията от 1992 г. и статутът на Крим като част от Украйна. Съгласно резултатите, обявени от Автономна република Крим, 96,77 % от гласувалите подкрепят включването на региона в състава на Руската федерация при избирателна активност от 83,1 %.
- 7 На 17 март 2014 г. Съветът приема други заключения относно Украйна. Той решително осъжда провеждането на 16 март 2014 г. в Крим на референдума за присъединяване към Руската федерация, реализиран според него в явно нарушение на украинската конституция. Съветът настоятелно призовава Руската федерация да вземе мерки за успокояване на кризисното положение, да приведе незабавно силите си към числения състав преди кризата и ги върне в базите преди нея в съответствие с международните си ангажменти, да започне разговори непосредствено с правителството на Украйна и да използва всички релевантни международни механизми за намиране на мирно решение чрез преговори, като при пълно съблюдаване на двустранните и многостранните си ангажменти да гарантира суверенитета и териториалната цялост на Украйна. В това отношение Съветът изразява съжаление, че Съветът за сигурност на Организацията на обединените нации не е успял да приеме резолюция поради наложено вето от Руската федерация. Съветът също така призовава Руската федерация да не предприема никакви действия за присъединяване на Крим в нарушение на международното право.
- 8 Същия ден на основание член 29 ДЕС Съветът приема Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи, териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 78, 2014 г., стр. 16), а на основание член 215 ДФЕС приема Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 78, 2014 г., стр. 6), с които въвежда ограничения за пътуване и замразява финансовите средства на лицата, отговорни за действия, които подкопават или застрашават териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и на свързаните с тях лица и образувания.
- 9 На 17 март 2014 г. Руската федерация признава официално резултатите от референдума, проведен в Крим на 16 март 2014 г. След този референдум Върховният съвет на Крим и Градският съвет на Севастопол обявяват независимостта на Крим от Украйна и искат присъединяването му към Руската федерация. Същия ден руският президент подписва декрет, с който Република Крим се признава за суверенна и независима държава.
- 10 На 21 март 2014 г. Европейският съвет припомня декларацията на държавните и правителствените ръководители на Съюза от 6 март 2014 г. и иска от Европейската комисия и от държавите членки да обмислят други евентуални целеви мерки.

- 11 На 23 юни 2014 г. Съветът решава, че вносът в Европейския съюз на стоки с произход от Крим или Севастопол трябва да се забрани, с изключение на стоките с произход от Крим или Севастопол, за които има издаден сертификат за произход от правителството на Украйна.
- 12 След инцидента на 17 юли 2014 г. — при който в района на Донецк (Украйна) е унищожен самолет на Malaysia Airlines, изпълняващ полет МН17 — Съветът иска от Комисията и от Европейската служба за външна дейност (ЕСВА) да приключат подготвителната си работа по евентуални целеви мерки и най-късно до 24 юли да представят предложения за мерки, включително по отношение на достъпа до капиталовите пазари, отбраната, изделията с двойна употреба и чувствителните технологии, и по-специално в сектора на енергетиката.
- 13 На 31 юли 2014 г. на основание член 29 ДЕС Съветът приема Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 2014 г. стр. 13). Същия ден на основание член 215 ДФЕС Съветът приема Регламент (ЕС) № 833/2014 година относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 2014 г., стр. 1).
- 14 Приложение II към Регламент № 833/2014 съдържа списък на посочените в член 3 от същия регламент технологии, класирани по кода им в Комбинираната номенклатура, а именно, главно, тръби от видовете, използвани за нефтопроводи или газопроводи; инструменти за пробиване на почвата, на камъни и за сондиране; обемни помпи за течности; елеватори за течности; машини за сондиране или за пробиване на почвата или части от такива машини; сондажни или производствени платформи; автомобилни дериккранове за сондиране или пробиване; кораби-фарове, кораби-помпи и т.н.
- 15 Впоследствие, на 8 септември 2014 г. Съветът приема Решение 2014/659/ОВППС за изменение на Решение 2014/512 (ОВ L 271, 2014 г., стр. 54) и Регламент (ЕС) № 960/2014 за изменение на Регламент № 833/2014 (ОВ L 271, 2014 г., стр. 3). С тези актове се налагат допълнителни ограничения за съпътстващите услуги, необходими за дълбоководни нефтени проучвания и производство, нефтени проучвания и производство в Арктика или проекти за шистов нефт в Русия. Със същите актове се налагат допълнителни ограничения върху достъпа до капиталовите пазари на Съюза и в приложното им поле попадат трите най-големи руски дружества — включително жалбоподателят — които се контролират от държавата или мажоритарен дял от капитала на които притежава държавата и чиято дейност е свързана със суровия нефт и нефтените продукти.
- 16 Накрая Решение 2014/512, изменено с Решение 2014/659, е изменено с Решение 2014/872/ОВППС на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, 2014 г., стр. 58, наричано по-нататък „обжалваното решение“). Регламент № 833/2014, изменен с Регламент № 960/2014, е изменен с Регламент (ЕС) № 1290/2014 на Съвета от 4 декември 2014 г. (ОВ L 349, 2014 г., стр. 20, наричан по-нататък „обжалваният регламент“).
- 17 В член 1, параграф 2, букви б)–г) и параграфи 3 и 4 от обжалваното решение — в редакцията съгласно добавките или съответно измененията с член 1, параграф 1 от Решение 2014/659 и впоследствие с член 1, параграф 1, букви а) и б) от Решение 2014/872 — се предвижда следното:

„2. Пряката или непряката покупка или продажба, прякото или непрякото предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането, или всякакъв друг вид търговия с облигации, акции или подобни финансови инструменти с падеж над 30 дни, емитирани след 12 септември 2014 г. от:

[...]

- б) установени в Русия образувания с държавен контрол или над 50 % държавна собственост, които притежават активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, и най-малко 50 % от чиито прогнозни приходи произтичат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтени продукти към 12 септември 2014 г., както е посочено в приложение III;
- в) всяко юридическо лице, образувание или орган, установено извън Съюза, над 50 % от което са собственост на образувание, посочено в букви а) и б); или
- г) всяко юридическо лице, образувание или орган, което действа от името или по указание на образувание от категорията, посочена в буква в) или включена в приложение II или III,

се забраняват.

3. Забранява се прякото или непряко встъпване или участие в договорености за предоставяне на нови заеми или кредити с падеж над 30 дни на всяко юридическо лице, образувание или орган, посочени в параграфи 1 или 2, след 12 септември 2014 г., с изключение на заеми или кредити със специфична и документирана цел за предоставяне на финансиране за незабранен пряк или непряк внос или износ на стоки и нефинансови услуги между Съюза и Русия или трета държава или заеми със специфична и документирана цел за предоставяне на спешно финансиране, с цел изпълнение на критериите за платежоспособност и ликвидност, на юридически лица, установени в Съюза, повече от 50 % от чиито права на собственост се притежават от образувание, посочено в приложение I.

4. Забраната в параграф 3 не се прилага за усвоени суми или изплащания, направени по силата на сключен преди 12 септември 2014 г. договор, ако:

- а) всички условия за такива усвоени суми или изплащания:
  - i) са били договорени преди 12 септември 2014 г. и
  - ii) не са били променяни на тази дата или след това; и
- б) преди 12 септември 2014 г. е определена договорена дата на падеж за пълното погасяване на всички разполагаеми средства и за прекратяването на всички ангажименти, права и задължения по силата на договора.

Редът и условията за усвоени суми и изплащания, посочени в настоящия параграф, включват разпоредби относно продължителността на погасителния период за всяка усвоена сума или изплащане, прилагания лихвен процент или начина на изчисляване на лихвения процент и максималния размер“.

- 18 С приложението към Решение 2014/659 се добавя приложение III към Решение 2014/512, в което наименованието на жалбоподателя е вписано в списъка на юридическите лица, образуванията и органите, посочени в член 1, параграф 2, буква б) от това решение.
- 19 В член 5, параграф 2, букви б)—г), параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент — в редакцията съгласно добавките или съответно измененията с член 1, параграф 5 от Регламент № 960/2014 и впоследствие с член 1, параграфи 6 и 7 от Регламент № 1290/2014 — се предвижда следното:

„2. Забраняват се пряката или непряката покупка, продажба, предоставяне на инвестиционни услуги или помощ при емитирането или друг вид търговия с прехвърлими ценни книжа и инструменти на паричния пазар с падеж над 30 дни, емитирани след 12 септември 2014 г., от:

[...]

- б) юридическо лице, образование или орган, установен в Русия, който е с публичен контрол или над 50 % публична собственост и притежава активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, за който се счита, че най-малко 50 % от приходите му произхождат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтопродукти, включени в списъка в приложение VI;
- в) юридическо лице, образование или орган, установен извън Съюза, чиито права на собственост са пряко или непряко притежавани на повече от 50 % от образование, посочено в буква а) или б) от настоящия параграф; или
- г) юридическо лице, образование или орган, действащ[и] от името или по указание на образование, посочено в буква а), б) или в) от настоящия параграф.

3. След 12 септември 2014 г. се забранява прякото или непрякото сключване или участие в договорности за предоставяне на нови заеми или кредити с падеж над 30 дни на всяко юридическо лице, образование или орган, посочени в параграф 1 или 2. Забраната не се прилага за:

- а) заеми или кредити с конкретна и обоснована цел да предоставят финансиране за разрешен внос или износ на стоки и нефинансови услуги между Съюза и трета държава, включително разходите за стоки и услуги от друга трета държава, необходими за изпълнението на договори за износ или внос, или
- б) заеми с конкретна и обоснована цел да предоставят спешно финансиране, за да отговорят на критериите за платежоспособност и ликвидност за юридически лица, установени в Съюза, при които над 50 % от правата на собственост се притежават от образование, посочено в приложение III.

4. Забраната по параграф 3 не се прилага за усвоени суми или изплащания, направени по силата на сключен преди 12 септември 2014 г. договор, при условие че са спазени следните условия:

- а) всички условия за тези усвоени суми или изплащания
  - i) са били договорени преди 12 септември 2014 г., и
  - ii) не са били променяни на тази дата или след това, и
- б) преди 12 септември 2014 г. в договора е бил определен падеж за пълното възстановяване на всички отпуснати средства и за прекратяването на всички ангажименти, права и задължения по договора.

В посочените в буква а) условия за усвоени суми или изплащания са включени разпоредби относно продължителността на погасителния период за всяка усвоена сума или изплащане, приложения лихвен процент или метода за изчисление на лихвения процент и максималната сума“.

20 В член 1, параграф 9 от Регламент № 960/2014 се предвижда, че приложение III към същия регламент — с което наименованието на жалбоподателя се вписва в списъка на юридическите лица, образованията и органите, посочени в член 5, параграф 2, буква б) от Регламент № 833/2014 — се добавя като приложение VI към Регламент № 833/2014.

21 В член 4 от обжалваното решение, изменено с Решение 2014/872, се предвижда следното:

„1. Преките или непреките продажби, доставки, трансфер или износ на определено оборудване, подходящо за следните категории проучвателни и производствени проекти в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, осъществявани

от граждани на държавите членки или от териториите на държавите членки или чрез използване на плаващи под тяхно знаме кораби или техни въздухоплавателни средства, подлежат на предварително разрешение от компетентния орган на държавата членка износител:

- а) проучване и производство на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;
- б) проучване и производство на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг;
- в) проекти с потенциал за производство на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и производство през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

Съюзът взема необходимите мерки за определяне на съответните изделия, попадащи в обхвата на настоящия параграф.

2. За предоставянето на:

- а) техническа помощ или други услуги, свързани с посоченото в параграф 1 оборудване;
- б) финансиране или финансова помощ за всякакви продажби, доставки, трансфер или износ на оборудването, посочено в параграф 1, или за предоставяне на свързани с него техническа помощ или обучение

също е необходимо предварително разрешение от компетентния орган на държавата членка износител.

3. Компетентните органи на държавите членки не издават разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на оборудването или за предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, ако преценят, че съответната продажба, доставка, трансфер или износ или предоставянето на съответната услуга са предназначени за извършване на един от видовете проучване и производство, посочени в параграф 1.

4. Параграф 3 не засяга изпълнението на договори, сключени преди 1 август 2014 г., или на акцесорни договори, необходими за изпълнението на такива договори.

5. Може да бъде издадено разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията или предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда. В надлежно обосновани случаи на извънредни ситуации продажбата, доставката, трансферът или износът, или предоставянето на услугите, посочени в параграфи 1 и 2, могат да бъдат осъществени без предварително разрешение, при условие че износителят уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след извършването на продажбата, доставката, трансфера или износа, или след предоставянето на услугите, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа, или предоставянето на услугите, без предварително разрешение“.

22 Освен това в член 3 и член 4, параграфи 3 и 4 от Регламент № 833/2014, изменени с Регламент № 1290/2014, се предвижда следното:

„Член 3

1. Изисква се предварително разрешение за пряката или непряка продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, изброени в приложение II, независимо дали са с произход от Съюза, на физически или юридически лица, образувания или органи в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или във всяка друга държава, ако тези изделия са предназначени за използване в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф.

2. За всички случаи на продажба, доставка, трансфер или износ, за които се изисква разрешение съгласно настоящия член, разрешението се издава от компетентните органи на държавата членка, в която е установен износителят, и съответства на условията, предвидени в член 11 от Регламент (ЕО) № 428/2009. Разрешението е валидно в целия Съюз.

3. Приложение II съдържа определени изделия, подходящи за следните категории проекти за проучване и добив в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф:

- а) проучване и добив на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;
- б) проучване и добив на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг; или
- в) проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и добив през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

4. Износителите предоставят на компетентните органи цялата информация от значение, необходима във връзка със заявлението им за разрешение за износ.

5. Компетентните органи не издават разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако имат основателни причини да смятат, че продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в параграф 3.

Въпреки това компетентните органи могат да издадат разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът са свързани с изпълнението на задължение, произтичащо от договор, сключен преди 1 август 2014 г., или допълнителни договори, необходими за изпълнението на такъв договор.

Компетентните органи могат също да издадат разрешение, когато продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда. В надлежно обосновани случаи на извънредна ситуация продажбата, доставката, трансферът или износът могат да бъдат осъществени без предварително разрешение, при условие че износителят уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след извършването на продажбата, доставката, трансфера или износа, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа без предварително разрешение.

6. При условията, предвидени в параграф 5, компетентните органи могат да отменят, спрат, изменят или отнемат разрешението за износ, което са издали.

7. Когато компетентен орган откаже да издаде разрешение или когато отмени, спре, наложи значителни ограничения във връзка с разрешение или го отнеме съгласно параграфи 5 или 6, съответната държава членка уведомява за това останалите държави членки и Комисията и им предоставя информацията от значение, като спазва разпоредбите относно поверителността на такава информация на Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета.

8. Преди държава членка да издаде разрешение в съответствие с параграф 5 за сделка, която по същество е същата като сделка, за която има все още валиден отказ на друга държава членка или на други държави членки съгласно параграфи 6 и 7, тя се консултира първо с държавата членка или държавите членки, които са постановили отказа. Ако след тези консултации държавата членка реши да издаде разрешение, тя информира за това останалите държави членки и Комисията, като предоставя цялата информация от значение за изясняването на това решение.

[...]

Член 4

[...]

3. От съответния компетентен орган се изисква разрешение за предоставянето на:

- а) техническа помощ или брокерски услуги, свързани с изделията, изброени в приложение II, и с прякото или непрякото предоставяне, производство, поддръжка и използване на тези изделия, на физически или юридически лица, образувания или органи в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или, ако помощта е свързана с използването на тези изделия в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, на лица, образувания или органи във всяка друга държава;
- б) прякото или непрякото финансиране или финансова помощ във връзка с изделията, изброени в приложение II, включително по-специално безвъзмездни средства, заеми и застраховане на експортни кредити за всякакви продажби, доставки, трансфер или износ на тези изделия, или за предоставянето на свързана с тях техническа помощ на физически или юридически лица, образувания и органи в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или, ако помощта е свързана с използването на тези изделия в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, на лица, образувания или органи във всяка друга държава.

В надлежно обосновани случаи на извънредна ситуация, посочени в член 3, параграф 5, предоставянето на услугите, посочени в настоящия параграф, може да се осъществи без предварително разрешение, при условие че доставчикът уведоми компетентния орган в срок от пет работни дни след предоставянето на услугите.

4. Когато се изискват разрешения в съответствие с параграф 3 от настоящия член, член 3, и по-специално параграфи 2 и 5 от него, се прилага *mutatis mutandis*“.

23 В член 4а от обжалваното решение, добавен с член 1, параграф 3 от Решение 2014/659 и след това изменен с член 1, параграф 6 от Решение 2014/872, се предвижда следното:

„1. Забранява се прякото или непряко предоставяне на съпътстващи услуги, необходими за следните категории проекти за проучване и производство в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, осъществявани от граждани на държавите членки или от териториите на държавите членки или чрез използване на плаващи под тяхно знаме кораби или техни въздухоплавателни средства:

- а) проучване и производство на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;
- б) проучване и производство на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг;
- в) проекти с потенциал за производство на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и производство през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

2. Забраната по параграф 1 не засяга изпълнението на договори или рамкови споразумения, сключени преди 12 септември 2014 г. или на акцесорни договори, необходими за изпълнението на такива договори.

3. Забраната по параграф 1 не се прилага, когато въпросните услуги са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване на последиците от събитие, което има вероятност да окаже сериозно и значително влияние върху човешкото здраве и безопасността на околната среда“.

24 Освен това в член 3а от обжалвания регламент, добавен с член 1, параграф 3 от Регламент № 960/2014 и впоследствие изменен с член 1, параграф 4 от Регламент № 1290/2014, се предвижда следното:

„1. Забранява се прякото или непрякото предоставяне на свързани услуги, необходими за следните категории проекти за проучване и добив в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф:

- а) проучване и добив на нефт във води с дълбочина по-голяма от 150 метра;
- б) проучване и добив на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг; или
- в) проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване; това не се отнася до проучване и добив през формации на шисти за откриване или извличане на нефт от нешистови резервоари.

За целите на настоящия параграф свързаните услуги са:

- i) сондиране;
- ii) вземане на проби от сондажния кладенец;
- iii) каротаж и окончателни работи по сондирането;
- iv) доставка на специализирани плавателни съдове.

2. Забраните по параграф 1 не засягат изпълнението на задължение, произтичащо от договор или рамково споразумение, сключени преди 12 септември 2014 г., или допълнителни договори, необходими за изпълнението на такъв договор.

3. Забраните по параграф 1 не се прилагат, когато въпросните услуги са необходими за спешно предотвратяване или смекчаване [на] събитие, което е вероятно да има сериозно и съществено въздействие върху човешкото здраве и безопасност или върху околната среда.

Доставчикът на услуги уведомява компетентния орган в срок от пет работни дни за дейност, предприета по настоящия параграф, като представя подробно съответната обосновка за продажбата, доставката, трансфера или износа“.

25 В член 7, параграф 1, буква а) от обжалваното решение, изменен с член 1, параграф 4 от Решение 2014/659, се предвижда следното:

„1. Не се удовлетворяват никакви претенции във връзка с договори или сделки, чието изпълнение е засегнато пряко или непряко, изцяло или частично от мерките, наложени с настоящото решение, включително претенции за обезщетение или други претенции от същия вид, като претенции за компенсация или претенции по гаранция, по-специално претенции за удължаване на сроковете или за изплащане на обезщетение, гаранция или обезщетение, по-специално на финансова гаранция или финансово обезщетение, независимо от формата, предявени от:

а) образуванията, посочени в член 1, параграф 1, букви б) или в) и член 1, параграф 2, букви в) или г), или включени в списъците от приложения I, II, III или IV“.

26 Освен това в член 11, параграф 1, буква а) от Регламент № 833/2014, изменен с член 1, параграф 5а от Регламент № 960/2014, се предвижда следното:

„1. Не се удовлетворяват никакви претенции във връзка с договори или сделки, чието изпълнение е засегнато пряко или непряко, изцяло или частично от мерките, наложени с настоящия регламент, включително претенции за обезщетение или други претенции от същия вид, като претенции за компенсация или претенции по гаранция, по-специално претенции за удължаване на сроковете или за изплащане на обезщетение, гаранция или обезщетение, по-специално на финансова гаранция или финансово обезщетение, независимо от формата, предявени от:

а) образуванията, посочени в член 5, параграф 1, букви б) и в) и член 5, параграф 2, букви в) и г), или включени в списъците от приложения III, IV, V и VI“.

Производството и исканията на страните

27 Жалбата на жалбоподателя по дело T-735/14 постъпва в секретариата на Общия съд на 24 октомври 2014 г.

28 Жалбата на жалбоподателя по дело T-799/14 постъпва в секретариата на Общия съд на 5 декември 2014 г.

29 С отделна молба, постъпила в секретариата на Общия съд на 2 януари 2015 г., жалбоподателят иска дела T-735/14 и T-799/14 да бъдат съединени и изменя жалбите по тях, за да отрази приемането на Решение 2014/872 и Регламент № 1290/2014.

30 С решение на председателя на девети състав на Общия съд от 12 март 2015 г. дела T-735/14 и T-799/14 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството в съответствие с член 50 от Процедурния правилник на Общия съд от 2 май 1991 г.

- 31 С молби, подадени в секретариата на Общия съд, Комисията и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия искат да встъпят в настоящото производство в подкрепа на исканията на Съвета. С определения от 24 юни 2015 г. председателят на девети състав на Общия съд допуска встъпването им. В определените срокове встъпилите страни представят изявленията си при встъпване, а главните страни — писмените си становища по тези изявления.
- 32 След като получава писмените становищата на страните, с решение от 29 октомври 2015 г. председателят на девети състав разпорежда спиране на производството до произнасянето на Съда по дело C-72/15, Rosneft.
- 33 След постановяването на решение от 28 март 2017 г., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), в съответствие с член 71, параграф 3 от Процедурния правилник на Общия съд производството е възобновено.
- 34 В този контекст главните страни са приканени да представят писмените си становища относно последиците, които следва да се извлекат от решение от 28 март 2017 г., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), що се отнася до основанията и доводите, изложени в разглежданите жалби. Те вземат отношение по това искане в определения срок.
- 35 След промяна в съставите на Общия съд съдията докладчик е включен в шести състав, на който на основание член 27, параграф 5 от Процедурния правилник съответно са разпределени настоящите дела.
- 36 В рамките на процесуално-организационно действие на 12 октомври 2017 г. страните са приканени да уточнят някои доводи относно допустимостта на жалбата.
- 37 По дело T-735/14 жалбоподателят иска от Общия съд:
- да отмени член 4 от обжалваното решение, изменен с член 1, параграф 5 от Решение 2014/872,
  - да отмени член 3 и член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент, изменени с член 1, параграфи 3 и 5 от Регламент № 1290/2014,
  - да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.
- 38 По дело T-799/14 жалбоподателят иска от Общия съд:
- да отмени член 4а от обжалваното решение, добавен с член 1, параграф 3 от Решение 2014/659 и изменен с член 1, параграф 6 от Решение 2014/872,
  - да отмени член 3а от обжалвания регламент, добавен с член 1, параграф 3 от Регламент № 960/2014 и изменен с член 1, параграф 4 от Регламент № 1290/2014,
  - да отмени член 1, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4 от обжалваното решение и приложение III към него — добавени или съответно изменени с член 1, параграф 1 от Решение 2014/659 и приложението към него и с член 1, параграф 1, букви а) и б) от Решение 2014/872 — в засягащите го части от тези разпоредби,
  - да отмени член 5, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент и приложение VI към него — добавени или съответно изменени с член 1, параграфи 5 и 9 от Регламент № 960/2014 и приложение III към него и с член 1, параграфи 6 и 7 от Регламент № 1290/2014 — в засягащите го части от тези разпоредби,

- да отмени член 7, параграф 1, буква а) от обжалваното решение, изменен с член 1, параграф 4 от Решение 2014/659, в засягащата го част от тази разпоредба,
  - да отмени член 11, параграф 1, буква а) от обжалвания регламент, изменен с член 1, параграф 5а, буква а) от Регламент № 960/2014,
  - да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.
- 39 По дело T-735/14 Съветът иска от Общия съд:
- да отхвърли жалбата в частта относно член 4 от обжалваното решение поради липса на компетентност или, при условията на евентуалност, като недопустима,
  - да отхвърли жалбата в частта относно член 3 и член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент като недопустима,
  - при условията на евентуалност да отхвърли жалбата като неоснователна,
  - да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.
- 40 По дело T-799/14 Съветът иска от Общия съд:
- да отхвърли жалбата в частта относно обжалваното решение поради липса на компетентност или, при условията на евентуалност, като недопустима,
  - да отхвърли жалбата в частта относно обжалвания регламент като недопустима,
  - при условията на евентуалност да отхвърли жалбата като неоснователна,
  - да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.
- 41 В писмения си отговор на въпроса на Общия съд, отправен след постановяването на решение от 28 март 2017 г., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), Съветът уточнява, че оспорва компетентността на Общия съд по член 275, втора алинея ДФЕС единствено що се отнася до членове 4 и 4а от обжалваното решение.
- 42 Комисията иска от Общия съд да отхвърли жалбите по съединени дела T-735/14 и T-799/14 изцяло.
- 43 Обединеното кралство иска от Общия съд да отхвърли жалбите по съединени дела T-735/14 и T-799/14.

От правна страна

- 44 Най-напред, на основание член 68, параграф 1 от Процедурния правилник Общият съд решава да съедини дела T-735/14 и T-799/14 за целите на съдебното решение.
- 45 След това трябва да се проверят компетентността на Общия съд и допустимостта на жалбата, които Съветът оспорва.

Относно компетентността на Общия съд

- 46 Що се отнася до компетентността на Общия съд да се произнесе по искането за отмяна на член 1, параграф 2, букви б)—г), параграфи 3 и 4, членове 4 и 4а, член 7, параграф 1, буква а) от обжалваното решение и на приложение III към него, в писмения си отговор на въпроса на Общия съд, отправен след постановяването на решение от 28 март 2017 г., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), Съветът посочва, че вече не оспорва компетентността на Общия съд да провери законосъобразността на тези разпоредби на основание член 275, втора алинея ДФЕС, с изключение на членове 4 и 4а от обжалваното решение.
- 47 Всъщност Съдът потвърдил, че тези разпоредби са с общо приложение, тъй като с тях се цели да се забрани доставката, трансфера или износа на определено оборудване, посочено в приложение към обжалваното решение, или други съпътстващи услуги за определени категории производствени и проучвателни проекти в Русия, независимо кои и колко са предприятията, които могат да използват тези технологии или услуги, и без в това отношение наименованието на жалбоподателя да се посочва. Следователно тези разпоредби не представлявали ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС.
- 48 Освен това според Съвета фактът, че жалбоподателят е един от двамата основни руски оператори, използващи посочените в член 4 от обжалваното решение технологии, не бил достатъчен, за да може тази разпоредба да придобие достатъчно индивидуален характер, така че да се счете за решение, в което се предвиждат ограничителни мерки спрямо жалбоподателя, по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС.
- 49 Жалбоподателят оспорва тези доводи и твърди, че при всички положения Общият съд е компетентен да осъществи контрол върху всички разпоредби от обжалвания регламент.
- 50 В това отношение трябва да се припомни, че съгласно член 275, втора алинея ДФЕС Съдът и съответно Общият съд са компетентни да „се произнася[т] по исковете, заведени при условията, предвидени в член 263, четвърта алинея [ДФЕС], относно контрола за законосъобразност на решенията, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица и приети от Съвета на основание глава 2 на дял V от [ДЕС]“.
- 51 В член 275, първа алинея ДФЕС обаче се предвижда, че „Съдът на Европейския съюз не е компетентен по отношение на разпоредбите относно общата външна политика и политика на сигурност, както и по отношение на актовете, приети въз основа на тези разпоредби“.
- 52 Съгласно съдебната практика ограничителните мерки приличат както на актове с общо приложение, доколкото забраняват на цяла категория адресати, определени общо и абстрактно, да предоставят икономически ресурси на разположение на образуванията, посочени в приложенията им, така и на индивидуални решения по отношение на тези образувания (вж. решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 102 и цитираната съдебна практика).
- 53 Важно е да се припомни също, че що се отнася до актовете, приемани въз основа на разпоредбите в областта на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС), възможността да бъдат обжалвани пред съдилищата на Съюза, възниква на основание член 275, втора алинея ДФЕС именно поради същността им на индивидуални решения (вж. решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 103 и цитираната съдебна практика).

- 54 Независимо че такива мерки могат да визират индивидуално и други образувания от конкретен промишлен сектор на трета държава, все пак от природата на споменатите мерки следва, че когато законосъобразността на последните е оспорена, трябва да е възможно съгласно член 275, втора алинея ДФЕС те да подлежат на съдебен контрол от съдилищата на Съюза (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 104).
- 55 В разглеждания случай трябва да се припомни, че с член 1, параграф 2, букви б)—г) и параграф 3 от обжалваното решение на всички оператори от Съюза се забранява да извършват определени видове финансови операции или да сключват определени видове договори с установени в Русия образувания, контролирани от държавата или над 50 % от чиито капитал е държавна собственост, които притежават активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли (RUB) (около 13 милиарда евро), и най-малко 50 % от чиито прогнозни приходи произтичат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтени продукти към 12 септември 2014 г. и чието наименование е включено в приложение III към посоченото решение, или с всяко юридическо лице, образувание или орган, установено извън Съюза, над 50 % от чиито капитал са собственост на образувание, наименованието на което е включено в приложение III към посоченото решение или което действа от името или по указание на образувание от посочените по-горе категории.
- 56 Поради това се налага изводът, че с въвеждането на критериите, предвидени в член 1, параграф 2, букви б)—г) от обжалваното решение, позволяващи жалбоподателят да бъде индивидуализиран, и с посочването на жалбоподателя в приложение III към това решение Съветът е приел ограничителни мерки конкретно спрямо това юридическо лице.
- 57 Член 1, параграфи 3 и 4 от обжалваното решение също позволява прякото индивидуализиране на жалбоподателя, тъй като в него се прави препратка към образуванията и органите, посочени в параграф 1 или 2 от същия член, сред които е жалбоподателят.
- 58 Член 7 от обжалваното решение също изрично се отнася за образуванията, включени в приложение III към обжалваното решение, сред които е жалбоподателят.
- 59 Що се отнася обаче до членове 4 и 4а от обжалваното решение, трябва да се констатира, че контролът за законосъобразност на тези разпоредби е извън компетентността на Общия съд.
- 60 Тези разпоредби всъщност не се отнасят за индивидуализирани физически или юридически лица, а се прилагат за всички оператори, които участват в продажбата, доставката, трансфера или износа на оборудване, визирано от задължението за издаване на предварително разрешение, и общо към всички доставчици на съпътстващи услуги. При това положение мерките, предвидени в членове 4 и 4а от обжалваното решение, представляват не ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС, а мерки с общо приложение, по отношение на които нито Съдът нито Общият съд са компетентни (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 97—99).
- 61 Това заключение не се променя от факта, че както посочва жалбоподателят, той обжалва тези разпоредби само в засягащата го част или че бил една от двете нефтени компании, получили необходимите одобрения за упражняване на дейност в руския континентален шелф, поради което тези разпоредби пораждали същите последици като ограничителни мерки спрямо него. Всъщност обстоятелството, че въпросните разпоредби са приложени към жалбоподателя не променя правната им природа на акт с общо приложение. В разглеждания случай „решенията, предвиждащи ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица“ по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС, могат да се открият в разпоредбите, с които наименованието на жалбоподателя е вписано в приложение III към обжалваното решение (вж. в този смисъл решения от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 104, и от 4 юни 2014 г., Sina

Bank/Съвет, T-67/12, непубликувано, EU:T:2014:348, т. 39). Това съответства на съдебната практика, съгласно която, що се отнася до актовете, приемани на основание на разпоредбите в областта на ОВППС, възможността да бъдат обжалвани пред съдилищата на Съюза възниква на основание член 275, втора алинея ДФЕС именно поради същността им на индивидуални решения (т. 53 по-горе).

- 62 Ето защо се налага изводът, че Общият съд е компетентен да се произнесе по жалбата на жалбоподателя за отмяна на член 1, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4, член 7, параграф 1, буква а) от обжалваното решение и на приложение III към него (наричани по-нататък „оспорваните разпоредби от обжалваното решение“), доколкото в тях се предвиждат ограничителни мерки спрямо жалбоподателя. Общият съд обаче не е компетентен да се произнесе по жалбата за отмяна в частта ѝ, насочена срещу членове 4 и 4а от обжалваното решение.
- 63 При всички положения на основание член 263, първа алинея ДФЕС Общият съд също така е компетентен да се произнесе по жалбата за отмяна в частта ѝ, насочена срещу обжалвания регламент, което Съветът не оспорва. Всъщност, макар с обжалвания регламент да се цели прилагане на обжалваното решение, прието в рамките на ОВППС, този регламент не е „разпоредба относно общата външна политика и политика на сигурност“ по смисъла на член 275, първа алинея ДФЕС, която да е извън компетентността на Съда на Европейския съюз.

По допустимостта

- 64 Съветът твърди, че жалбата е недопустима, както в частта относно членове 3 и 3а, член 4, параграфи 3 и 4, член 5, параграф 2, букви б)–г), параграфи 3 и 4, член 11, параграф 1, буква а) от обжалвания регламент и приложение VI към него, така и в частта относно оспорваните разпоредби от обжалваното решение (наричани по-нататък заедно „оспорваните разпоредби“), тъй като предвидените в член 263, четвърта алинея условия за допустимост, към които изрично препраща член 275, втора алинея ДФЕС, не са изпълнени по-специално що се отнася до прякото засягане на жалбоподателя.
- 65 Всъщност, първо, жалбоподателят не бил пряко засегнат от оспорваните разпоредби, тъй като те задължително трябвало да се приложат от компетентните органи на държавите — членки на Съюза, които разполагат със свобода на преценка в това отношение. Съгласно член 4, параграф 3 от обжалваното решение именно те трябва да преценят дали въпросните продажба, доставка, трансфер или износ на оборудване или пък предоставянето на съответните услуги са предназначени за проучване и производство на нефт в дълбоки води или в Арктика или за проекти за шистов нефт в Русия. Освен това в член 3 и член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент се изисквало получаване на предварително разрешение от компетентните органи на държавите членки за всички видове доставки или износ на определени технологии, които са предназначени за проучване и производство на нефт в дълбоки води или в Арктика или за проекти за шистов нефт в Русия, както и за услугите по оказване на техническа помощ или брокерските услуги или финансирането или финансовата помощ във връзка с тези технологии.
- 66 Съветът освен това отбелязва, че при първоначалното приемане на оспорваните разпоредби точното значение на някои ключови термини не е било определено и това е станало едва впоследствие в Решение 2014/872 и Регламент № 1290/2014. Органите на държавите членки същевременно винаги разполагали с известна свобода на преценка.
- 67 Второ, Съветът, подкрепян от Комисията, твърди, че жалбоподателят не е пряко засегнат от оспорваните разпоредби, тъй като те не пораждаат пряко последици за правното му положение по смисъла на съдебната практика. Всъщност в разглеждания случай за доставчиците и износителите на технологии и съпътстващи услуги от Съюза се прилагали ограниченията при

износа, предвидени в оспорваните разпоредби, но тези ограничения не се прилагали нито за жалбоподателя, нито за нефтената промишленост в Русия. Освен това нищо в тези разпоредби не забранявало на жалбоподателя да извършва проучвания и добив на нефт в дълбоки води или в Арктика или пък да реализира проекти за шистов нефт в Русия. Макар той повече да не можел да придобива изброените технологии от доставчиците от Съюза с цел използването им в тези проекти, нито да получава съпътстващата техническа или финансова помощ, това не означавало, че са породени преки последици за правното му положение. Същите съображения се отнасяли по-специално и за ограниченията за достъп до капиталовите пазари на Съюза и за ограниченията при новите заеми или кредити с падеж над 30 дни.

- 68 Трето, в отговор на въпрос на Общия съд Съветът и Комисията посочват, че член 3 и член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент съдържат мерки за изпълнение, тъй като в тях се предвижда система на предварително разрешение. Жалбоподателят съответно трябвало не само да докаже, че е пряко засегнат, но и че е лично засегнат от тези разпоредби, което в разглеждания случай не било така.
- 69 Жалбоподателят оспорва тези доводи.
- 70 Трябва да се направи разграничение между въпроса за процесуалната легитимация на жалбоподателя да оспори оспорваните разпоредби от обжалваното решение и член 5, параграф 2, букви б)—г), параграфи 3 и 4, член 11, параграф 1, буква а) от обжалвания регламент и приложение VI към него (наричани по-нататък „разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар“), от една страна, и да оспори членове 3, 3а и член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент (наричани по-нататък „разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа“), от друга страна.

По процесуалната легитимация на жалбоподателя да оспори разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар

- 71 В това отношение трябва да се припомни, че съгласно член 263, четвърта алинея ДФЕС всяко физическо или юридическо лице може да заведе иск съгласно условията, предвидени в първа и втора алинея, срещу решенията, които са адресирани до него или които го засягат пряко и лично, както и срещу подзаконовни актове, които го засягат пряко и които не включват мерки за изпълнение. Така във втората част от член 263, четвърта алинея ДФЕС се уточнява, че ако подалото жалба за отмяна физическо или юридическо лице не е адресат на обжалвания акт, допустимостта на жалбата зависи от условието жалбоподателят да е пряко и лично засегнат от акта. С Договора от Лисабон освен това към член 263, четвърта алинея ДФЕС се добавя трета част, която смекчава условията за допустимост на подадените от физическите и юридическите лица жалби за отмяна. Всъщност тази част, без да поставя допустимостта на подадените от физическите и юридическите лица жалби за отмяна в зависимост от условието за лично засягане, предоставя този способ за защита по отношение на „подзаконовите актове“, които не включват мерки за изпълнение и засягат пряко съответния жалбоподател (вж. в този смисъл решение от 3 октомври 2013 г., Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет, C-583/11 P, EU:C:2013:625, т. 56 и 57).
- 72 Първо, що се отнася до условието относно прякото засягане на жалбоподателя, трябва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика предвиденото в член 263, четвърта алинея ДФЕС условие дадено физическо или юридическо лице да е пряко засегнато, изисква оспорената мярка на Съюза пряко да поражда последици за правното положение на частноправния субект и да не оставя никакво право на преценка на своите адресати, на които е възложено изпълнението ѝ, тъй като това изпълнение е напълно автоматично и произтича

единствено от правната уредба на Съюза, без да се прилагат други правила с опосредяващ характер (вж. в този смисъл решение от 13 март 2008 г., Комисия/Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, т. 47 и цитираната съдебна практика).

- 73 В разглеждания случай впрочем трябва да се припомни, че с разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар на всички оператори от Съюза по-специално се забранява да извършват определени видове финансови операции или да сключват договори с установени в Русия образувания, контролирани от държавата или над 50 % от чиито капитал е държавна собственост, които притежават активи, оценени общо на над 1 трилион RUB, и най-малко 50 % от чиито прогнозни приходи произтичат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтени продукти към 12 септември 2014 г. и чието наименование е включено в приложение III към обжалваното решение или в приложение VI към обжалвания регламент (вж. т. 17—20 по-горе).
- 74 Поради това трябва да се констатира, че жалбоподателят е пряко засегнат от разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, които не оставят никакво право на преценка на адресатите, на които е възложено изпълнението им. Всъщност произтичащите от тези разпоредби ограничителни мерки се прилагат пряко спрямо него и това е непосредствена последица от факта, че той е образувание, посочено в член 1, параграф 2, буква б) и параграф 3 от обжалваното решение и в член 5, параграф 2, буква б) и параграф 3 от обжалвания регламент, и че наименованието му е включено в приложение III към обжалваното решение и в приложение VI към обжалвания регламент. В това отношение е без значение, че тези разпоредби не забраняват на жалбоподателя да извършва въпросните операции извън Съюза. Безспорно е всъщност, че с разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар на жалбоподателя се налагат ограничения за достъпа до капиталовия пазар на Съюза.
- 75 Трябва също така да се отхвърли твърдението на Съвета, че правното положение на жалбоподателя не е пряко засегнато, тъй като мерките, въведени с разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, се прилагали единствено за установените в Съюза субекти. Макар тези разпоредби действително да съдържат забрани, които на първо място се прилагат за кредитните институции и другите финансови субекти, установени в Съюза, тези забрани имат за цел и като последица прякото засягане на образуванията като жалбоподателя, чиято стопанска дейност се ограничава поради прилагането на въпросните мерки спрямо тях. Очевидно е, че именно субектите, установени в Съюза, трябва да прилагат въпросните мерки, тъй като актовете, приети от институциите на Съюза, по принцип не следва да се прилагат извън територията на Съюза. Това обаче не означава, че образуванията, за които се отнасят разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, не са пряко засегнати от ограничителните мерки, прилагани спрямо тях. Всъщност забраната операторите от Съюза да извършват определени видове сделки с образувания, установени извън Съюза, е равностойна на забрана тези образувания да извършват въпросните сделки с оператори от Съюза. Освен това приемането на тезата на Съвета в това отношение би означавало да се счита, че дори при замразяване на лични средства лицата от списъка, за които се прилагат ограничителните мерки, не са пряко засегнати от такива мерки, тъй като първите, които трябва да ги приложат, са държавите — членки на Съюза, и физическите или юридическите лица под тяхна юрисдикция.
- 76 Освен това Съветът напразно се позовава в това отношение на делото, по което е постановено определение от 6 септември 2011 г., Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет (T-18/10, EU:T:2011:419). Всъщност по това дело Общият съд приема, че Регламент (ЕО) № 1007/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно търговията с тюленови продукти (ОВ L 286, 2009 г., стр. 36) засяга единствено правното положение на жалбоподателите, които се занимават с пускане на пазара на Съюза на тюленови продукти и които са засегнати от общата забрана за пускане на пазара на тези продукти, за разлика от жалбоподателите, които не се занимават с пускане на пазара на тези продукти и/или тези, за които се прилага предвиденото в Регламент № 1007/2009 изключение, тъй като по принцип

пускането на пазара на Съюза на тюленови продукти, получени от лов, традиционно практикуван от инуитските и други коренни общности за целите на тяхното препитание, продължава да е разрешено (вж. в този смисъл определение от 6 септември 2011 г., *Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет*, T-18/10, EU:T:2011:419, т. 79). В разглеждания случай обаче трябва да се констатира, че жалбоподателят има дейност на пазара на финансовите услуги, за които се отнасят разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, а не някакъв пазар нагоре или надолу по веригата на тези услуги, както твърди Съветът. Всъщност именно поради разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар жалбоподателят се оказва в невъзможност да извърши някои забранени финансови трансакции със субекти, установени в Съюза, а щеше да има право да извършва такива трансакции, ако въпросните актове ги нямаше.

- 77 Освен това трябва да се припомни, че в член 7 от обжалваното решение и член 11 от обжалвания регламент се предвижда, че не се удовлетворяват никакви претенции във връзка с договори или сделки, чието изпълнение е засегнато пряко или непряко, изцяло или частично от мерките, наложени с това решение или този регламент, когато претенцията е предявена по-специално от образувание, посочено в приложение III към обжалваното решение или в приложение VI към обжалвания регламент. Поради това трябва да се констатира, че жалбоподателят е пряко засегнат от тези разпоредби, тъй като е сред образуванията, които са включени в приложените списъци и чието процесуална правоспособност е била ограничена.
- 78 Налага се съответно изводът, че жалбоподателят е пряко засегнат от разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар.
- 79 Второ, без да е нужно да се проверява дали разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар съдържат мерки за изпълнение, трябва да се отбележи, че предвиденото във втората хипотеза в член 263, четвърта алинея ДФЕС условие относно личното засягане също е изпълнено в разглеждания случай.
- 80 В това отношение всъщност трябва да се припомни, че по силата на член 263, четвърта алинея ДФЕС, към която разпоредба препраща член 275, втора алинея ДФЕС, всяко вписване в списък на лица или образувания, обект на ограничителни мерки, поражда за всяко от тях възможност за обжалване пред съдилищата на Съюза, тъй като за лицето или образуванието вписването е равносилно на индивидуално решение (вж. в този смисъл решения от 28 ноември 2013 г., *Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 50, от 1 март 2016 г., *National Iranian Oil Company/Съвет*, C-440/14 P, EU:C:2016:128, т. 44 и цитираната съдебна практика, и от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 103 и цитираната съдебна практика).
- 81 В разглеждания случай — поради посочването на наименованието на жалбоподателя в списъците в приложение III към обжалваното решение и приложение VI към обжалвания регламент сред образуванията, за които се прилагат ограничителните мерки, предвидени в член 1, параграф 2 от посоченото решение и в член 5, параграф 2 от обжалвания регламент — жалбоподателят трябва да се счита за лично засегнат от тези мерки.
- 82 Всяка друга констатация би била в нарушение на разпоредбите на член 263 и член 275, втора алинея ДФЕС и поради това би противоречала на системата на съдебна защита, въведена с Договора за функционирането на ЕС, както и на правото на ефективни правни средства за защита, признато в член 47 от Хартата на основаните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2014 г., *National Iranian Oil Company/Съвет*, T-578/12, непубликувано, EU:T:2014:678, т. 36).
- 83 Налага се съответно изводът, че жалбоподателят има право да поиска отмяна на ограничителните мерки, въведени с разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, доколкото го засягат.

По процесуалната легитимация на жалбоподателя да оспори разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа

- 84 В самото начало трябва да се припомни, най-напред, че Общият съд не е компетентен да се произнесе по жалбата за отмяна в частта ѝ, насочена срещу разпоредбите от обжалваното решение относно ограниченията при износа, а именно членове 4 и 4а от обжалваното решение, тъй като това са мерки с общо приложение, прието в рамките на ОВППС (вж. т. 59—62 по-горе). Общият съд обаче е компетентен да провери законосъобразността на еквивалентните разпоредби от обжалвания регламент (вж. т. 63 по-горе).
- 85 Следователно процесуалната легитимация на жалбоподателя да оспори разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, трябва да се провери с оглед на разпоредбите от член 263, четвърта алинея ДФЕС (вж. т. 71 по-горе).
- 86 В това отношение, първо, налага се изводът, че макар разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа да са разпоредби с общо приложение, те засягат пряко жалбоподателя.
- 87 Всъщност трябва да се припомни, че по силата на разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа „[се] изисква [...] предварително разрешение за пряката или непряка продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, изброени в приложение II, независимо дали са с произход от Съюза, на физически или юридически лица, образувания или органи в Русия, включително нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф, или във всяка друга държава, ако тези изделия са предназначени за използване в Русия, включително в нейната изключителна икономическа зона и континентален шелф“ (член 3, параграф 1). Уточнява се също така, че „компетентните органи не издават разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако имат основателни причини да смятат, че продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в параграф 3“ (член 3, параграф 5). Съгласно член 3а от обжалвания регламент забраната обхваща и свързаните услуги, изброени в този член. В член 4, параграфи 3 и 4 от посочения регламент се предвижда прилагане на същата процедура по даване на предварително разрешение като предвидената в член 3 за „техническа помощ или брокерски услуги, свързани с изделията, изброени в приложение II, и с прякото или непрякото предоставяне, производство, поддръжка и използване на тези изделия“ и за „финансиране или [за] финансова помощ във връзка с изделията, изброени в приложение II, включително по-специално безвъзмездни средства, заеми и застраховане на експортни кредити“.
- 88 Трябва съответно да се констатира, че жалбоподателят е пряко засегнат от разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, тъй като чрез представените пред Общия съд доказателства е доказал, че има дейност, свързана с проучвателни и производствени проекти в Русия като посочените в член 3, параграф 3 от обжалвания регламент, а именно проучване и добив на нефт във води с дълбочина, по-голяма от 150 метра, проучване и добив на нефт в крайбрежната зона на север от Северния полярен кръг, или проекти с потенциал за добив на нефт от ресурси, намиращи се във формации на шисти, чрез хидравлично разбиване (наричани по-нататък „неконвенционалните проекти“), а не на някакъв пазар нагоре или надолу по веригата спрямо тях (вж. цитираната съдебна практика в т. 76 по-горе).
- 89 Всъщност поради приемането на разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа жалбоподателят се оказва във фактическа и правна невъзможност да сключва нови договори или да иска изпълнението на договори, сключени след 1 август 2014 г. с оператори от Съюза, относно изделия, включени в приложение II към обжалвания регламент, ако са предназначени за неконвенционални проекти. Той освен това трябва да поиска и получи

предварително разрешение за заварените договори и тези относно разрешените видове употреба (член 3, параграф 1 и параграф 5, втора алинея, член 3а, параграф 2 и член 4, параграф 3 от обжалвания регламент).

- 90 По-нататък, що се отнася до твърдението на Съвета, че националните органи разполагат със свобода на преценка, поради което жалбоподателят не бил пряко засегнат от разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, трябва да се отбележи, че макар с тези разпоредби действително да се въвежда система на предварително разрешение, съгласно която посочените органи трябва да прилагат предвидените забрани, те на практика не разполагат с никаква свобода на преценка в това отношение.
- 91 В член 3, параграф 5 от обжалвания регламент например се предвижда, че компетентните органи „не издават“ разрешение за продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако имат основателни причини да смятат, че продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в параграф 3 от същия член. Единствената преценка — чисто фактическа и нагоре по веригата — която могат да извършат националните органи, се изразява всъщност в определяне дали съответната сделка засяга изделия, предназначени за някоя от категориите неконвенционални проекти, посочени в параграф 3. Националните органи обаче не могат да издадат никакво разрешение, ако имат основателни причини да смятат, че случаят е такъв.
- 92 Това се отнася и за член 4, параграфи 3 и 4 от обжалвания регламент, където за предоставянето на определени услуги —техническа помощ или брокерски услуги, финансиране или финансова помощ във връзка с технологиите, изброени в приложение II — се изисква предварително разрешение от съответния орган, защото е предвидено, че когато се изискват разрешения, член 3 от същия регламент, и по-специално параграфи 2 и 5 от него, се прилага *mutatis mutandis*.
- 93 Член 3а от обжалвания регламент също не оставя никаква свобода на преценка на националните органи, тъй като в него се предвижда, че се забранява прякото или непрякото предоставяне на свързани услуги, необходими за категориите проекти за проучване и добив в Русия — включително в нейната изключителна икономическа зона и в континенталния шелф — посочени в член 3, параграф 3 от обжалвания регламент. Съветът впрочем признава, що се отнася до тази разпоредба, че тя не съдържа никаква мярка за изпълнение, което неизбежно предполага, че на националните органи не остава никаква свобода на преценка.
- 94 Поради това се налага изводът, че жалбоподателят е пряко засегнат от разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа.
- 95 В отговор на въпрос на Общия съд в хода на съдебното заседание Съветът и Комисията обаче твърдят, че понятието за пряко засягане по смисъла на член 263, четвърта алинея ДФЕС трябва да се тълкува по-ограничително в областта на ОВППС отколкото в други области на дейност на Съюза като например правото в областта на конкуренцията или държавните помощи.
- 96 Това виждане обаче не може да се приеме.
- 97 Всъщност предвидените в член 263, четвърта алинея ДФЕС условия за допустимост са едни и същи за всички жалби, подавани от физически или юридически лица, срещу актове на Съюза, независимо от вида на акта или засегнатата проблематика. Така, въпреки че безспорно съгласно съдебната практика условието съответното физическо или юридическо лице да бъде пряко засегнато от акт на Съюза е изпълнено само ако обжалваният акт поражда пряко последици за правното положение на това лице, не е необичайно в съдебната практика да се приемат за допустими жалби за отмяна, подадени от частноправни субекти срещу актове на Съюза, чиито

последници за съответните жалбоподатели не са от правно естество в тесен смисъл, а само от фактическо естество, например защото в качеството си на участници на пазара тези субекти са засегнати пряко от съответния акт в конкуренцията си с други участници на пазара. Ето защо, за да се определи дали дадено лице е засегнато пряко, следва да се вземат предвид не само последиците от даден акт на Съюза върху правното му положение, но и фактическите последици от акта за това лице, последният вид последици трябва да е не са само от косвено естество, като във всеки отделен случай това следва да се определя конкретно с оглед на нормативното съдържание на разглеждания акт на Съюза (вж. в този смисъл заключението на генералния адвокат Kokott по дело Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет, C-583/11 P, EU:C:2013:21, т. 70—72 и цитираната съдебна практика).

- 98 Второ, трябва да се провери дали в разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа се предвиждат мерки за изпълнение.
- 99 В това отношение следва да се припомни, че съгласно съдебната практика, за да се прецени дали подзаконов акт включва мерки за изпълнение, следва да се разгледа положението на лицето, което се позовава на правото на обжалване съгласно последната част от изречението на член 263, четвърта алинея ДФЕС. Следователно няма значение дали съответният акт включва мерки за изпълнение по отношение на други правни субекти (решение от 19 декември 2013 г., Telefónica/Комисия, C-274/12 P, EU:C:2013:852, т. 30).
- 100 Впрочем в разглеждания случай, както Съветът и Комисията признават в хода на съдебното заседание, възможността самият жалбоподателят да поиска от националните органи да му бъде издадено разрешение и да обжалва пред националните юрисдикции акта, с който такова разрешение му се издава или отказва, по-специално що се отнася до транзакциите, свързани с неконвенционални проекти — тоест относно „продажба, доставка, трансфер или износ на изделията, включени в приложение II, ако имат основателни причини да смятат, че продажбата, доставката, трансферът или износът на изделията са предназначени за някоя от категориите проекти за проучване и добив, посочени в параграф 3“ (член 3, параграф 5 от обжалвания регламент) — не е очевидна. Това се отнася и за свързаните услуги, посочени в член 3а от обжалвания регламент.
- 101 Следователно, противно на твърденията на Съвета в хода на съдебното заседание, не може да се приеме, че тези разпоредби съдържат мерки за изпълнение спрямо жалбоподателя само поради възможността той евентуално да поиска от съдоговорителите си, установени в Съюза, да подадат искания за разрешение до компетентните национални органи с цел решенията, взети от последните, да бъдат оспорени преди националните юрисдикции.
- 102 Освен това, както твърди жалбоподателят в отговора си на въпрос на Общия съд, дори да се допусне, че евентуално може да бъде поискано разрешение, съгласно член 3, параграф 5, член 3а и член 4, параграфи 3 и 4 от посочения регламент по искането може да се постанови само отказ, ако то засяга някоя от транзакциите, свързани с неконвенционалните проекти, посочени в член 3, параграф 3 от обжалвания регламент. В такава хипотеза обаче би било неестествено или прекомерно да се изисква от оператор да иска издаването на акт за изпълнение единствено с цел да може да го оспори пред националните юрисдикции, ако е очевидно че такова искане неизбежно ще бъде последвано от отказ, поради което то не би било подадено в хода на обичайната дейност (вж. в този смисъл решение от 14 януари 2016 г., Doux/Комисия, T-434/13, непубликувано, EU:T:2016:7, т. 59—64).
- 103 Ето защо се налага изводът, че разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа са подзаконови разпоредби, които не включват мерки за изпълнение, по смисъла на третата хипотеза, предвидена в член 263, четвърта алинея ДФЕС. Жалбоподателят съответно е

трябвало единствено да докаже, че е пряко засегнат от тези разпоредби, което той е направил в разглеждания случай. Следователно жалбата му трябва да се обяви за допустима, включително в частта, засягаща разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа.

- 104 В заключение, жалбата е допустима в частта, насочена срещу разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар и срещу разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа.

По същество

- 105 По дело T-735/14, жалбоподателя излага три основания: първо, неизпълнение на задължението за мотивиране, второ, липса на подходящо правно основание и трето, нарушение на принципа на пропорционалност и на основните права.
- 106 По дело T-799/14, жалбоподателят излага четири основания: първо, неизпълнение на задължението за мотивиране, второ, липса на подходящо правно основание, що се отнася до разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа и разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, трето, нарушение на Споразумението за партньорство и сътрудничество за установяване на партньорство между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Руската федерация, от друга страна, подписано на 24 юни 1994 г. и одобрено от името на Европейските общности с Решение 97/800/ЕОВС, ЕО, Евратом на Съвета и на Комисията от 30 октомври 1997 г. (ОВ L 327, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 15, стр. 228, наричано по-нататък „Споразумението за партньорство ЕС—Русия“), и четвърто, нарушение на принципа на пропорционалност и на основните права.

По първото основание, изложено по дела T-735/14 и T-799/14: липса на мотиви

- 107 С първото си основание по двете съединени дела жалбоподателят твърди, че е допуснато нарушение на член 296 ДФЕС, тъй като обжалваното решение и обжалваният регламент (наричани по-нататък „обжалваните актове“) не са били надлежно мотивирани. Според него наложените с тези актове санкции са необичайни мерки, налагащи поради това да се изложат изчерпателни мотиви. В обжалваните актове дори нямало опит да се обясни защо спрямо неконвенционалните проекти се налагат целеви ограничителни мерки. Всъщност по-голямата част от тези проекти били на етапа на разработването и щели да формират облагаеми печалби за руското правителство най-рано едва след двадесет години. Освен това не било обяснено защо категориите оборудване, посочени в разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, трябва да се считат за „чувствителни“ стоки и технологии.
- 108 Що се отнася до разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, жалбоподателят също така счита, че мотивите в обжалваните актове не позволяват да се разбере по какъв начин тези разпоредби ще позволят да се постигне посочената в актовете цел за оказване на натиск върху руското правителство. Освен това мотивите, изтъкнати от Съвета в писмената му защита, били изложени със закъснение и при всички положения с тях не можело да се обяснят причините за налагането на въпросните ограничения на жалбоподателя.
- 109 Освен това жалбоподателят твърди, че няма никакви мотиви относно необходимата връзка между него и руското правителство, нито относно пропорционалността на ограничителните мерки или тяхното отражение върху основните му права, което правело още по-трудно оспорването на законосъобразността на тези мерки. Тази липса на мотиви била в ярък контраст с мотивите, предоставяни на лицата и образуванията, обект на другите ограничителни

мерки, като например при замразяванията на средства. Да се приеме, че Съветът може да приема всякакви видове ограничителни мерки, без да излага каквито и да било рационални мотиви, било недопустимо и подкопавало из основи правовата държава.

- 110 Съветът, подкрепян от Комисията и Обединеното кралство, оспорва тези доводи.
- 111 Съгласно член 296, втора алинея ДФЕС „[п]равните актове са мотивирани“. Освен това съгласно член 41, параграф 2, буква в) от Хартата, на която с член 6, параграф 1 ДЕС се признава същата юридическа сила като Договорите, правото на добра администрация включва по-специално „задължението на администрацията да мотивира своите решения“.
- 112 Съгласно постоянната съдебна практика мотивите, които се изискват в член 296 ДФЕС и член 41, параграф 2, буква в) от Хартата, трябва да са съобразени с естеството на обжалвания акт и с контекста, в който той е бил приет. Те трябва да излагат по ясен и недвусмислен начин съображенията на институцията, която е издала акта, така че да дадат възможност на заинтересованото лице да се запознае с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол. Изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай (вж. решение от 14 април 2016 г., *Ben Ali/Съвет*, T-200/14, непубликувано, EU:T:2016:216, т. 94 и цитираната съдебна практика; вж. също в този смисъл решение от 25 януари 2017 г., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Съвет*, T-255/15, непубликувано, EU:T:2017:25, т. 56).
- 113 Впрочем не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите са достатъчни, следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя. По-специално, от една страна, актът с неблагоприятни последици е достатъчно мотивиран, ако е издаден в познат за заинтересованото лице контекст, който му позволява да разбере обхвата на наложената му мярка. От друга страна, степента на точност на мотивите на един акт трябва да бъде съразмерна с действителните възможности, техническите условия и сроковете, при които той трябва да бъде приет (вж. решение от 14 април 2016 г., *Ben Ali/Съвет*, T-200/14, непубликувано, EU:T:2016:216, т. 95 и цитираната съдебна практика; вж. също в този смисъл решение от 25 януари 2017 г., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Съвет*, T-255/15, непубликувано, EU:T:2017:25, т. 56).
- 114 С оглед на тази съдебна практика трябва да се направи разграничение според това дали мотивите в обжалваните актове се отнасят за разпоредби с общо приложение, или за разпоредби, които за жалбоподателя за сравними с индивидуални ограничителни мерки.
- 115 Всъщност, що се отнася до разпоредбите с общо приложение, каквито са разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, Съветът правилно твърди, че мотивирането може да се ограничи до посочване, от една страна, на цялостното положение, довело до приемането им, и от друга, на общите цели, които следва да постигнат (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 120 и цитираната съдебна практика).
- 116 Що се отнася обаче до разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, трябва да се припомни, че спрямо жалбоподателя тези разпоредби представляват индивидуални ограничителни мерки, доколкото го засягат (вж. т. 56 и 81 по-горе).
- 117 В съдебна практика в това отношение Впрочем се уточнява, че мотивите към акт на Съвета, с който се налага ограничителна мярка, трябва да разкриват не само правното основание на тази мярка, но и специфичните и конкретни причини, поради които при упражняване на оперативната си самостоятелност Съветът приема, че спрямо съответното лице следва да се вземе такава мярка (вж. решение от 3 юли 2014 г., *National Iranian Tanker Company/Съвет*,

T-565/12, EU:T:2014:608, т. 38 и цитираната съдебна практика; вж. също в този смисъл решение от 25 януари 2017 г., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Съвет*, T-255/15, непубликувано, EU:T:2017:25, т. 55).

- 118 Именно с оглед на тези съображения трябва да се провери дали в разглеждания случай Съветът е изпълнил задължението си за надлежно мотивиране на оспорваните разпоредби.
- 119 Първо, що се отнася по-специално до разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, трябва да се припомни, че всички разглеждани мерки се вписват в познатия на жалбоподателя контекст на международно напрежение, който предхожда приемането на обжалваните актове и който бе припомнен в точки 2—16 по-горе. Както следва от съображения 1—8 от обжалваното решение и от съображение 2 от обжалвания регламент, декларираната цел на обжалваните актове е Руската федерация да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и да се насърчи мирното уреждане на кризата. В съображение 12 от обжалваното решение освен това се уточнява, че следва да се забранят продажбата, доставките, трансферът и износът на определени чувствителни стоки и технологии, предназначени за дълбоководни нефтени проучвания и производство, нефтени проучвания и производство в Арктика и проекти за шистов нефт. Така обжалваните актове описват цялостното положение, довело до приемането им, и общите цели, които те са предназначени да постигнат (решение от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 123).
- 120 Второ, що се отнася до разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар, трябва да се припомни, че в тях се предвиждат ограничителни мерки спрямо жалбоподателя, тъй като наименованието му е вписано в приложение III към обжалваното решение и в приложение VI към обжалвания регламент във връзка със забранените дейности, посочени съответно в член 1, параграф 2, букви б)—г) от обжалваното решение и в член 5, параграф 2, букви б)—г) от обжалвания регламент.
- 121 Трябва съответно да се отхвърли твърдението на Съвета, че критериите от съдебната практика относно задължението за мотивиране на актове, с които се налагат индивидуални ограничителни мерки, не са приложими в разглеждания случай.
- 122 Налага се същевременно изводът, че „специфичните и конкретни причини“, поради които при упражняването на оперативната си самостоятелност Съветът приема, че спрямо жалбоподателя трябва да се приложат такива мерки, по смисъла на цитираната по-горе съдебна практика, в разглеждания случай съответстват на критериите, посочени в разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар.
- 123 Всъщност, тъй като жалбоподателят е едно от визираните образувания — а именно „установени в Русия образувания с държавен контрол или над 50 % държавна собственост, които притежават активи, оценени общо на над 1 трилион руски рубли, и най-малко 50 % от чиито прогнозни приходи произтичат от продажбата или преноса на суров нефт или нефтени продукти към 12 септември 2014 г.“ — никакви допълнителни мотиви не може да се изискват за вписването на наименованието му в приложенията към обжалваните актове.
- 124 В това отношение трябва да се отбележи, че използването на едни и същи съображения за приемането на ограничителни мерки, насочени към няколко лица, не означава, че въпросните съображения не трябва да съдържат достатъчно специфични мотиви за всяко от засегнатите лица (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 27 февруари 2014 г., *Ezz* и др./Съвет, T-256/11, EU:T:2014:93, т. 115).

- 125 Жалбоподателят обаче твърди, че Съветът е трябвало да посочи специфичните причини, поради които нефтеният сектор е бил набелязан, и по какъв начин набелязването на този сектор спомага за постигането на целта на оспорваните мерки.
- 126 Следва същевременно да се припомни, че не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства (вж. т. 113 по-горе). Поради това Съветът не бил длъжен да излага допълнителни мотиви за причините, стоящи в основата на решението му да наложи целеви ограничителни мерки в някои стопански сектори и да забрани износа на някои стоки и услуги, считани за „чувствителни“. Освен това въпросът дали тези мерки съответстват на целите на ОВППС и дали са подходящи и необходими за постигането на тези цели, по-скоро е свързан с разглеждането им по същество.
- 127 Освен това трябва да се отбележи, че жалбоподателят — който е голям оператор в нефтения сектор в Русия и мажоритарният дял от чийто капитал към момента на приемане на Решение 2014/512 е собственост, макар и непряко, на руската държава — е нямало как да не е бил наясно с причините, поради които Съветът му е наложил целеви мерки. Съобразно целта Руската федерация да плати по-висока цена за действията си спрямо Украйна, в член 1, параграф 2, буква б) от Решение 2014/512 се въвеждат ограничения спрямо някои субекти от нефтения сектор, контролирани от руската държава, с оглед по-специално на техните активи, оценени общо на над 1 трилион рубли. В допълнение, тъй като политическата обстановка към момента на приемане на споменатите мерки и важността на нефтения сектор за руската икономика са общоизвестни, решението на Съвета да приеме ограничителни мерки спрямо участници в този промишлен отрасъл, е лесно да бъде разбрано в светлината на обявената в цитираните актове цел (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 124).
- 128 Налага се съответно изводът, че Съветът в достатъчна степен е мотивирал обжалваните актове, а първото основание, изложено по дела T-735/14 и T-799/14, трябва да се отхвърли по същество.

По второто основание, изложено по дела T-735/14 и T-799/14: липса на подходящо правно основание

- 129 Жалбоподателят твърди, че член 215 ДФЕС — който позволява на Съвета да налага икономически санкции срещу трети страни — само по изключение може да служи срещу конкретни лица и образувания, при условие че съществува достатъчна връзка, от една страна, между санкционираното образувание и правителството на съответната трета страна, и от друга страна, между визираното образувание и целта на мярката. Тези принципи произтичали и от Насоките на Съвета от 2 декември 2005 г. за прилагане и оценка на ограничителни мерки (санкции) в рамките на ОВППС на Съюза. Тези условията обаче не били налице в разглеждания случай.
- 130 Всъщност, първо, връзките между жалбоподателя и руското правителство били недостатъчни, тъй като жалбоподателят изобщо не бил еманация на руската държава и не участвал в упражняването на публична власт, нито пък управлявал обществена услуга под надзора на властите. Фактът, че жалбоподателят е частноправно дружество, което е част от групата Gazprom, 50,23 % от чийто акции са собственост на руската държава, не бил достатъчен в това отношение. Също така наличието на връзки с руското правителство не можело да се презумира, без да е дадена възможност на засегнатото образувание да изложи становището си по този въпрос.
- 131 Второ, в обжалваните актове изобщо не се описвала изискваната връзка между образуванията, визирани с ограничителни мерки, и целта на тези мерки. Трудно било да се разбере как разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, които се отнасят за неконвенционалните проекти, или разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар могат да

допринесат за постигане на целите на обжалваните актове. Съветът не можел да наложи такива мерки, причиняващи значителни вреди на визираните образувания и на търговските им партньори в Съюза, по напълно произволен начин.

- 132 Съветът, подкрепян от Комисията и Обединеното кралство, оспорва тези доводи.
- 133 Първо, що се отнася до твърдението на жалбоподателя, че в разглеждания случай липсвала достатъчна връзка с руското правителство, трябва да се отбележи, най-напред, че съгласно член 215 ДФЕС, от една страна, когато решение, прието съгласно дял V, глава 2 от Договора за ЕС, предвижда „прекъсването [...] изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни“, Съветът приема необходимите мерки, и от друга страна, когато решение, прието съгласно дял V, глава 2 от Договора за ЕС, предвижда това, Съветът може да приеме „ограничителни мерки по отношение на физически или юридически лица, недържавни групи или образувания“. Следователно в член 215, параграф 2 ДФЕС се предвижда възможност за приемане на ограничителни мерки по отношение на недържавни образувания с цел прилагане на решение ОВППС, прието въз основа на дял V, глава 2 от Договора за ЕС.
- 134 Както впрочем бе посочено по-горе разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар представляват ограничителни мерки спрямо жалбоподателя (вж. т. 56 и 81 по-горе). Що се отнася до тези мерки, жалбоподателят съответно не може да твърди, че те непременно трябва да бъдат наложени спрямо образувания, които са достатъчно свързани с руското правителство.
- 135 По-нататък, що се отнася до разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, трябва да се припомни, че целта на тези мерки е не да се санкционират определени образувания поради връзката им с положението в Украйна, а да се наложат икономически санкции на Руската федерация с цел тя да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и да се насърчи мирното уреждане на кризата.
- 136 Тъй като тези мерки са насочени към конкретен стопански сектор поради значението му за руската икономика или връзката му с действията на Руската федерация за дестабилизиране на Украйна, не се изисква визираните предприятия да бъдат руски публични предприятия (вж. в този смисъл решение от 25 януари 2017 г., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Съвет*, T-255/15, непубликувано, EU:T:2017:25, т. 135).
- 137 В това отношение жалбоподателят не може да се позовава на решение от 13 март 2012 г., *Tau Za/Съвет* (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Действително в това решение Съдът припомня, че понятието „трети страни“ по смисъла на членове 60 ЕО и 301 ЕО — които по същество съответстват на член 215, параграф 1 ДФЕС — може да включва лицата, управляващи такива страни, както и свързаните с тях или контролирани пряко или непряко от тях физически лица и образувания (вж. решение от 13 март 2012 г., *Tau Za/Съвет*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, т. 43 и цитираната съдебна практика). Съдът съответно приема, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел за допустимо да се презумира, че членовете на семейството на ръководители на предприятия се облагодетелстват от заеманата от тези ръководители длъжност, така че те също се облагодетелстват от икономическата политика на правителството, и че следователно съществува достатъчна връзка между жалбоподателя и военния режим в Мианмар (вж. в този смисъл решение от 13 март 2012 г., *Tau Za/Съвет*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, т. 71).
- 138 Трябва същевременно да се припомни, че по делото, по което е постановено решение от 13 март 2012 г., *Tau Za/Съвет* (C-376/10 P, EU:C:2012:138), в основата на приетите от Съвета ограничителни мерки е стояла Обща Позиция 2006/318/ОВППС на Съвета от 27 април 2006 година за подновяване на ограничителните мерки по отношение на Бирма/Мианмар (ОВ

L 116, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 5, стр. 44). С тези мерки по-специално се е предвиждало замразяване на финансовите средства и икономическите ресурси на членовете на правителството на Мианмар и на всички свързани с тях физически или юридически лица, образувания или органи. Името на жалбоподателя, г-н Pye Phyo Tay Za, е вписано в списъка на лицата, за които се отнасят ограничителните мерки, в раздел Й от приложение II към Обща позиция 2006/318, озаглавен „Лица, които се облагодетелстват от икономическите политики на правителството и други свързани с режима лица“, заедно с информацията „син на Tay Za“ (решение от 13 март 2012 г., Tay Za/Съвет, C-376/10 P, EU:C:2012:138, т. 4—11). Следователно в това дело е трябвало да се определи дали Общият съд и Съветът са имали основание да заключат, че г-н Tay Za, в качеството си на член на семейството на ръководителя на предприятие Tay Za, може да се счита за лице, което лично се облагодетелства от водените от правителството политики и поради това може да се счита за свързано с режима съгласно основните критерии, определени в Обща позиция 2006/318. Съдът обаче не поставя под въпрос възможността за налагане на икономически санкции по отношение на трети държави, нито пък изисква засегнатите от такива мерки образувания, без да са индивидуално посочени, да бъдат „еманация на държавата“, както твърди жалбоподателят.

- 139 Напротив, съгласно съдебната практика при определянето на предмета на ограничителни мерки Съветът разполага с широка свобода на преценка по-специално когато в съответствие с член 215, параграф 1 ДФЕС такива мерки предвиждат прекъсването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 132). Всички мерки от този вид по дефиниция имат последици, засягащи правото на собственост и свободното осъществяване на стопанска дейност, като така причиняват вреди на лица, които по никакъв начин не са отговорни за положението, довело до приемането им (вж. в този смисъл решение от 30 юли 1996 г., Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, т. 22).
- 140 При всички положения, дори да се допусне, че е необходима връзка между образуванията, срещу които евентуално са насочени въпросните ограничителни мерки, и руското правителство, достатъчно е да се констатира, че тъй като, макар и непряко, руската държава притежава повече от 50 % от капитала му, жалбоподателят трябва да се счита за предприятие, контролирано от руската държава. Фактът, че жалбоподателят не е еманация на държавата по смисъла на практиката на Европейския съд по правата на човека (вж. в този смисъл решение от 6 септември 2013 г., Bank Melli Iran/Съвет, T-35/10 и T-7/11, EU:T:2013:397, т. 71 и цитираната съдебна практика), е ирелевантен в това отношение, тъй като не се изисква жалбоподателят да бъде образувание, което участва в упражняването на публичната власт или което управлява обществена услуга под надзора на властите, за да може да бъде засегнато от икономически санкции, наложени от Съвета на основание член 215, параграф 1 ДФЕС.
- 141 Второ, що се отнася до твърдяната липса на връзка между мерките, приети в разглеждания случай, и целите, преследвани с обжалваните актове, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика Съветът разполага с широко право на преценка относно обстоятелствата, които да вземе предвид с оглед на приемането на мерки за икономически и финансови санкции на основание член 29 ДЕС и член 215 ДФЕС. Тъй като съдът на Съюза не може да замести преценката на Съвета със своята преценка на доказателствата, фактите и обстоятелствата, обосноваващи приемането на такива мерки, упражняваният от този съд контрол трябва да се сведе до проверка дали са спазени процесуалните правила и изискването за мотивиране, дали фактите са установени точно и дали не е налице явна грешка в преценката на фактите или злоупотреба с власт. Този ограничен контрол се прилага по-конкретно за преценката на съображенията за целесъобразност, на които се основават такива мерки (вж. решение от 25 януари 2017 г., Almaz-Antey Air and Space Defence/Съвет, T-255/15, непубликувано, EU:T:2017:25, т. 95 и цитираната съдебна практика).

- 142 В разглеждания случай, както следва от съображения 1—8 от обжалваното решение и от съображение 2 от обжалвания регламент, декларираната цел на тези актове е Руската федерация да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и да се насърчи мирното уреждане на кризата. Тази цел е в съзвучие с целта да се поддържат мирът и международната сигурност, в съответствие с целите на външната дейност на Съюза, залегнали в член 21 ДЕС (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 115).
- 143 Впрочем, както Съдът вече е приел и противно на твърденията на жалбоподателя, действително съществува логическа връзка между набелязването на предприятията от руския нефтен сектор — с оглед по-специално на общия им актив, оценяван на над 1 трилион рубли, като се има предвид значението на този сектор за руската икономика — и целта на ограничителните мерки в разглеждания случай, а именно Руската федерация да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и да се насърчи мирното уреждане на кризата (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 147).
- 144 Трето, що се отнася до твърдението на жалбоподателя, че мерките, произтичащи от разпоредбите от обжалвания регламент относно ограниченията при износа, са насочени единствено към неконвенционалните проекти в нефтения сектор, а не към нефтения сектор изобщо, който продължава да осигурява значителни доходи за руската икономика, трябва да се отбележи, че Съветът в частност може, ако счита за целесъобразно, да наложи ограничения, насочени към предприятия, действащи в специфични сектори на руската икономика, в които изделията, технологиите или услугите от Съюза заемат особено важно място. Всъщност решението фокусът да бъде върху предприятия или сектори, които зависят от върхови технологии или експертни знания, достъпни основно в рамките на Съюза, отговаря на целта да се гарантира ефикасността на разглежданите ограничителни мерки и да не се допусне неутрализирането на действието на тези мерки чрез вноса в Русия на заместими изделия, технологии или услуги от трети страни (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 132).
- 145 Обстоятелството, че неконвенционалните проекти, визирани от някои от тези мерки, не осигуряват незабавни доходи за руската държава, не може да постави под въпрос този извод, тъй като, подкопавайки инвестициите и бъдещите доходи на визираните с тези мерки образувания, извършващи дейност в нефтения сектор, Съветът основателно е можел да се надява, че това ще допринесе за оказването на натиск върху руското правителство и Руската федерация ще плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна.
- 146 С оглед на всички изложени съображения второто основание, изложено по дела T-735/14 и T-799/14, трябва да се отхвърли по същество.

По третото основание, изложено по дело T-799/14: нарушение на Споразумението за партньорство ЕС—Русия

- 147 С третото си основание, изложено само по дело T-799/14, жалбоподателят твърди, че е допуснато нарушение на член 52, параграфи 5 и 9, член 98, параграф 1 и член 36 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия. Тези разпоредби имали пряко действие, тъй като съдържаха достатъчно ясни и точни задължения, изпълнението на които или последиците от които изобщо не зависят от издаването на последващ акт.

- 148 Първо, според жалбоподателя с разпоредбите относно достъпа до капиталовия пазар се нарушава член 52, параграф 5 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия, където се посочва, че „страните не въвеждат нови ограничения за движението на капитали и свързаните текущи плащания между лицата, пребиваващи в [Съюза] и в Русия, и не правят съществуващите разпоредби по-ограничителни“. Второ, посочените разпоредби противоречали на член 52, параграф 9 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия, където се посочва, че Съюзът и Русия „взаимно си предоставят третиране на най-облагодетелствана нация по отношение на свободата на текущите плащания и движението на капитали, както и по отношение на начините на плащане“. Трето, разпоредбата относно отхвърлянето на исканията противоречала на член 98, параграф 1 от посоченото споразумение, задължаващ Съюза „да осигури достъпа на физическите и юридическите лица на [Русия], без прилагане на дискриминация спрямо собствените [си] граждани, до компетентните съдилища и административни органи на [Съюза], за да защитят своите лични и вещни права, включително онези, които са свързани с интелектуална, индустриална и търговска собственост“. Четвърто, ограниченията при износа противоречали на член 36 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия, където също се предвижда клауза за най-облагодетелствана нация, що се отнася до условията за трансгранично предоставяне на услуги.
- 149 Съветът, подкрепян от Комисията и Обединеното кралство, оспорва тези доводи.
- 150 Що се отнася до Споразумението за партньорство ЕС—Русия, според Съда разпоредба от споразумение, сключено между Съюза и трети държави, трябва да се счита за пряко приложима, ако предвид нейния текст и с оглед на предмета и естеството на споразумението тя съдържа ясно и точно задължение, изпълнението на което или последиците от което изобщо не зависят от издаването на последващ акт (решение от 12 април 2005 г., *Simutenkov*, C-265/03, EU:C:2005:213, т. 21).
- 151 В разглеждания случай, дори да се допусне, че посочените от жалбоподателя разпоредби са пряко приложими и че въпросните ограничителни мерки не съответстват на някои от тези разпоредби, член 99 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия при всички положения разрешава приемането им. Всъщност съгласно член 99, точка 1, буква г) от Споразумението за партньорство ЕС—Русия нищо в това споразумение не е пречка за една от страните да предприеме мерките, които счита необходими, за да защити своите основни интереси в областта на сигурността по-специално по време на война или на сериозно международно напрежение, които съставляват заплаха от война, или с цел да изпълнява поетите задължения за поддържане на мира и международната сигурност (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 110 и 111).
- 152 В разглеждания случай, както следва от съображение 2 от обжалвания регламент, целта на прогласените с обжалваните актове ограничителни мерки е да се насърчи мирното уреждане на кризата в Украйна. Тази цел е в съзвучие с целта да се поддържат мирът и международната сигурност, в съответствие с целите на външната дейност на Съюза, залегнали в член 21 ДЕС (решение от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 115).
- 153 При това положение и предвид широкото право на преценка, с което разполага в тази област, Съветът е имал основание да счита, че приемането на разглежданите ограничителни мерки е необходимо за защитата на основните интереси на сигурността на Съюза и за поддържането на мира и международната сигурност по смисъла на член 99 от Споразумението за партньорство ЕС—Русия (решение от 28 март 2017 г., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 116).
- 154 Поради това третото основание, изложено по дело T-799/14, трябва да се отхвърли.

По третото основание, изложено по дело T-735/14, и по четвъртото основание, изложено по дело T-799/14: нарушение на принципа на пропорционалност и на основните права на жалбоподателя

- 155 Жалбоподателят твърди, че е допуснато нарушение, от една страна, на свободата на стопанска инициатива и на правото на собственост, гарантирани с членове 16 и 17 от Хартата, и от друга страна, на принципа на пропорционалност, предвиден в член 52, параграф 1 от Хартата, който освен това е и общ принцип в правото на Съюза. Съгласно този принцип всяка предвидена в акт на Съюза мярка трябва да преследва законосъобразна цел, да бъде подходящо средство за постигане на тази цел, да бъде необходима и да не причинява неудобства, несъразмерни спрямо предимствата, които мярката осигурява. В разглеждания случай с оспорваните разпоредби се налагали санкции, насочени конкретно срещу неконвенционалните проекти на жалбоподателя, при положение че той не бил обвинен в извършването на нарушение, нито пък имал възможност да изложи становището си, и това налагало извършването на още по-строг контрол от гледна точка на основните права и принципа на пропорционалност.
- 156 Съветът, подкрепян от Комисията и Обединеното кралство, оспорва тези доводи.
- 157 Според жалбоподателя с мерките, произтичащи от обжалваните актове, непропорционално се засягат основните му права, защитени по-специално с членове 16 и 17 от Хартата, тъй като мерките го възпрепятствали свободно да упражнява стопанска дейност, без това ограничаване на неговите права да е необходимо или подходящо за постигане на преследваните от Съвета цели.
- 158 Първо, трябва да се припомни, че съгласно член 16 от Хартата „[с]вободата на стопанската инициатива се признава в съответствие с правото на Съюза и с националните законодателства и практики“.
- 159 Второ, в член 17, параграф 1 от Хартата се предвижда следното:
- „Всеки има право да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно, да го ползва, да се разпорежда с него и да го завещава. Никой не може да бъде лишен от своята собственост, освен в обществена полза, в предвидените със закон случаи и условия и срещу справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба. Ползването на имуществото може да бъде уредено със закон до степен, необходима за общия интерес“.
- 160 Ограничителни мерки като разглежданите в случая безспорно ограничават правата, с които жалбоподателят се ползва по силата на членове 16 и 17 от Хартата (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 22 септември 2016 г., НИОС и др./Съвет, C-595/15 P, непубликувано, EU:C:2016:721, т. 50 и цитираната съдебна практика).
- 161 Същевременно основните права, които жалбоподателя изтъква, не са абсолютни и спрямо тях съответно могат да се налагат ограничения при условията, посочени в член 52, параграф 1 от Хартата (вж. в този смисъл решения от 28 ноември 2013 г., Съвет/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 121, и от 27 февруари 2014 г., Ezz и др./Съвет, T-256/11, EU:T:2014:93, т. 195 и цитираната съдебна практика).
- 162 В това отношение трябва да се припомни, че съгласно член 52, параграф 1 от Хартата, от една страна, „[в]сяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от [...] Харта[та], трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи“, и от друга страна, „[п]ри спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора“.

- 163 Следователно, за да съответства на правото на Съюза, ограничението на упражняването на разглежданите основни права трябва да отговаря на три условия. Първо, ограничението трябва да бъде предвидено в закон. С други думи за въпросната мярка трябва да е налице правно основание. Второ, ограничението трябва да следва цел от общ интерес, призната от Съюза като такава. Трето, ограничението не трябва да бъде прекомерно. От една страна, то трябва да бъде необходимо и пропорционално на преследваната цел. От друга страна, не трябва да се засяга „основното съдържание“, тоест същността на разглежданото право или свобода (вж. решение от 30 ноември 2016 г., Rotenberg/Съвет, T-720/14, EU:T:2016:689, т. 170—173 и цитираната съдебна практика).
- 164 Трябва впрочем да се констатира, че тези три условия са изпълнени в разглеждания случай.
- 165 На първо място, разглежданите ограничителни мерки са „предвидени в закон“, тъй като са включени в актове, които са именно с общо приложение и за които са налице ясно правно основание в правото на Съюза и достатъчно мотиви (вж. т. 111—128 по-горе).
- 166 На второ място, както следва от съображения 1—8 от обжалваното решение и от съображение 2 от обжалвания регламент, декларираната цел на тези актове е Руската федерация да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и да се насърчи мирното уреждане на кризата. Тази цел е в съзвучие с целта да се поддържат мирът и международната сигурност, в съответствие с целите на външната дейност на Съюза, залегнали в член 21 ДЕС (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 115).
- 167 На трето място, що се отнася до принципа на пропорционалност, трябва да се припомни, че като основен принцип в правото на Съюза той изисква актовете на институциите на Съюза да не превишават пределите на това, което е подходящо и необходимо за постигане на целите, преследвани от разглежданата правна уредба. Ето защо, когато съществува избор между няколко подходящи мерки, трябва да се прибегне до мярката, която създава най-малко ограничения, а породените неудобства не трябва да са несъразмерни с преследваните цели (вж. решение от 30 ноември 2016 г., Rotenberg/Съвет, T-720/14, EU:T:2016:689, т. 178 и цитираната съдебна практика).
- 168 В това отношение в съдебната практика се уточнява, че що се отнася до съдебния контрол за спазването на принципа на пропорционалност, на законодателя на Съюза следва да се признае широко право на преценка в областите, които предполагат той да направи избор от политическо, икономическо и социално естество и в които е призван да извършва комплексни преценки. Следователно единствено явно неподходящият характер на приета в тези области мярка с оглед на целта, която компетентната институция възнамерява да постигне, може да засегне законосъобразността на такава мярка (вж. решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 146 и цитираната съдебна практика).
- 169 В това отношение трябва да се констатира, че е налице разумно съотношение между съдържанието на обжалваните актове и преследваната с тях цел. Всъщност, доколкото тази цел е по-специално Руската федерация да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, подходът да се набележи голям оператор от нефтения сектор, мажоритарен дял от капитала на който впрочем е собственост на руската държава, е последователен спрямо посочената цел и във всеки случай няма как да се счита за явно неподходящ с оглед на преследваната цел (решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 147).
- 170 Освен това ограничителните мерки по дефиниция безспорно имат последици, засягащи правото на собственост и свободното осъществяване на стопанска дейност, като така причиняват вреди на лица, които по никакъв начин не са отговорни за положението, довело до приемането на

санкциите. По аргумент на по-силното основание такива са последиците от целевите ограничителни мерки за визираните с тях образувания (вж. решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 149 и цитираната съдебна практика).

- 171 Трябва обаче да се отбележи, че значимостта на преследваните със обжалваните актове цели, а именно запазването на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и насърчаването на мирното уреждане на кризата в тази страна, които са част от по-широката цел да се поддържат мирът и международната сигурност в съответствие с прогласените в член 21 ДЕС цели на външната дейност на Съюза, може да оправдае отрицателните последици, дори съществени, за някои оператори, които по никакъв начин не са отговорни за положението, довело до приемането на санкциите (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 149 и 150 и цитираната съдебна практика).
- 172 При това положение и с оглед в частност на прогресивното нарастване на интензитета на приетите от Съвета ограничителни мерки в отговор на кризата в Украйна намесата в свободата на стопанска инициатива и правото на собственост на жалбоподателя не може да се смята за непропорционална (вж. в този смисъл решение от 28 март 2017 г., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, т. 150).
- 173 Макар, както твърди жалбоподателят, някои от неговите партньори и съдоговорители да са били принудени да прекратят деловите си отношения с него, при което неконвенционалните нефтени проекти са били отложени, и макар тези мерки евентуално да са засегнали отрицателно правото на собственост на акционерите на жалбоподателя и на дружеството му майка, именно това е целта на мерките, въведени с обжалваните актове, поради което всяко вмешателство в правото му на собственост и в правото му да упражнява стопанска дейност не може да се квалифицира като непропорционално в това отношение.
- 174 Следователно третото основание, изложено по дело T-735/14, и четвъртото основание, изложено по дело T-799/14, трябва да се отхвърлят, както съответно и цялата жалба.

По съдебните разноски

- 175 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като жалбоподателят е загубил делото, той следва да бъде осъден да понесе освен собствените си съдебни разноски и тези на Съвета в съответствие с искането на последния.
- 176 Освен това съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник държавите членки и институциите, встъпили по делото, понасят направените от тях съдебни разноски. Комисията и Обединеното кралство съответно трябва да понесат направените от тях съдебни разноски.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав)

реши:

- 1) Съединява дела T-735/14 и T-799/14 за целите на съдебното решение.**
- 2) Отхвърля жалбата.**
- 3) Gazprom Neft PAO понася направените от него съдебни разноски, както и тези на Съвета на Европейския съюз.**

**4) Европейската комисия и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия
понасят направените от тях съдебни разноски.**

Berardis

Spielmann

Csehi

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 13 септември 2018 година.

Подписи